Assegurança o gestió de riscos

07/05/2025

Life_eCO adapt50

Co-funded by the European Union

Índex

01. Arç Cooperativa: l'entitat sòcia de referència asseguradora en el projecte Life eCOadapt50

Alfonso B. Bolado, coordinador executiu d'Arç Cooperativa

02. La gestió dels riscos davant l'impacte de la crisi climàtica

Dani Alonso, consultor d'assegurances d'Arç Cooperativa

03. Les assegurances, l'últim pas de la gestió dels riscos – L'assegurança mediambiental

Pablo Muñoz, subscriptor i especialista en assegurances ambientals de Liberty Specialty Markets

Manuel Pérez García and Estefania Monerri Mínguez (Wikipedia)

Life_eCO adapt50

Co-funded by the European Union

01. Arç Cooperativa: l'entitat sòcia de referència asseguradora en el projecte Life eCOadapt50

Alfonso B. Bolado, coordinador executiu d'Arç Cooperativa

Autoria: Arç Cooperativa

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

1.A Arç Cooperativa

Qui som?

- **Corredoria d'assegurances** cooperativa en el top 10 de les corredories independents del país
- **Especialitzada** en l'assegurament d'energies renovables, gestió ambiental, associacionisme i economia social
- Compromís amb una assegurança èticament orientada i la **transició ecosocial** com a vectors de transformació

Què fem?

- Desenvolupament i gestió de **programes d'assegurances**
- **Consultoria** i assessorament especialitzat
- Formació i acompanyament per la **gestió de riscos**
- Activisme financer per en el marc de les **finances ètiques** i de l'economia social i solidària

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

1.B Risc climàtic i inestabilitat financera

- El finançament de les energies fòssils afavoreix el canvi climàtic i el canvi climàtic amenaça la estabilitat financera.
- Cal imaginar solucions de llarg termini: noves reserves normatives (buffers), sistemes de reassegurança d'escala europea, fons UE per al finançament de catàstrofes... Però sobretot...
- Una nova **regulació financera**
- Una nova **cultura de la prevenció**
- Un compromís públic pel **decreixement**
- **...**

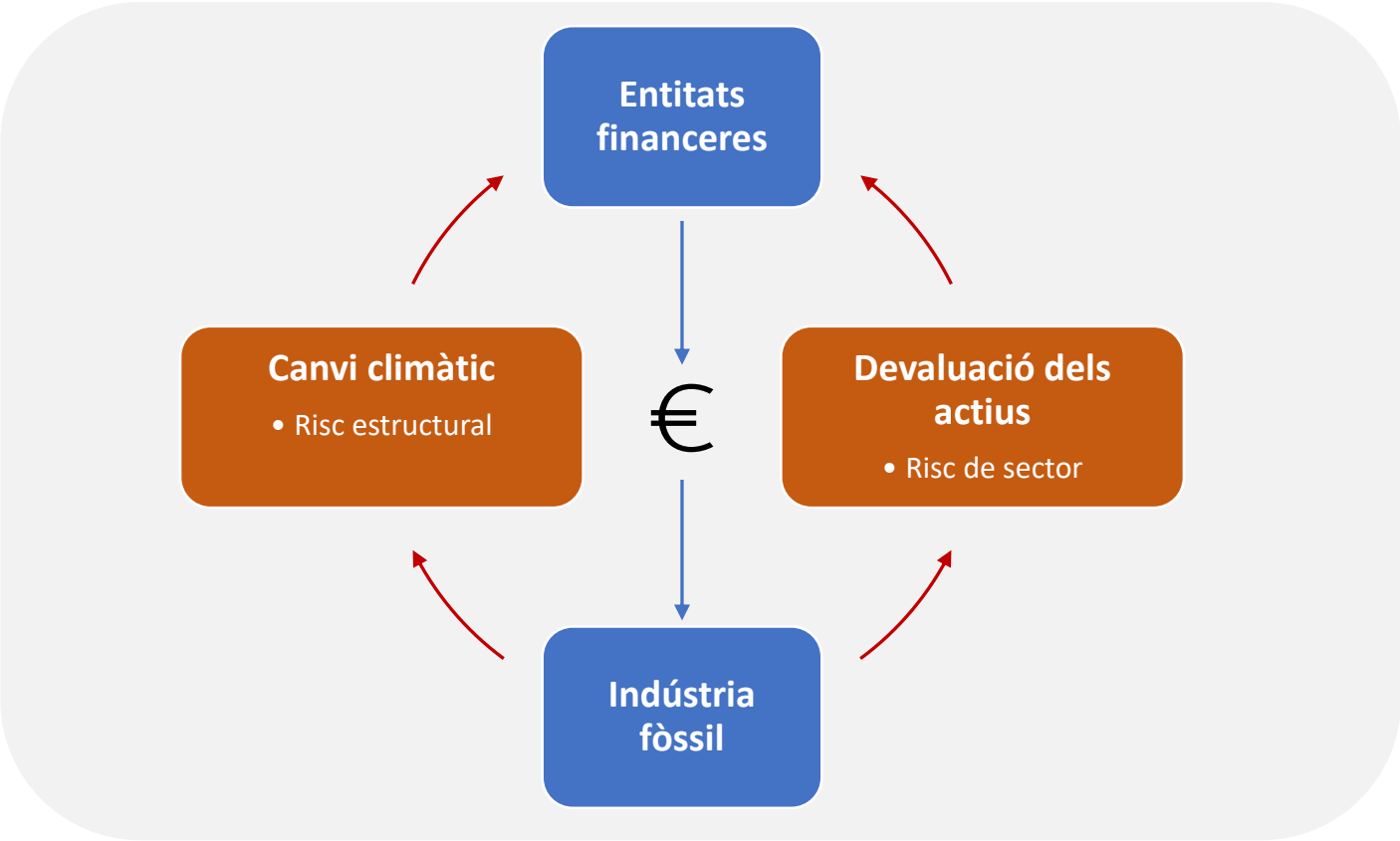

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

02. La gestió dels riscos davant l'impacte de la crisi climàtica

Dani Alonso, consultor d'assegurances d'Arç Cooperativa

Autoria: Susanna Ginesta (DIBA)

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

2.A Situació climàtica actual

El 2024 va ser **l'any més càlid mai registrat** en superar per 1,55°C els nivells preindustrials.

El canvi climàtic produeix:

- **Fenòmens catastròfics extrems** (només el 2024):
  - Incendis a Califòrnia o Florida (Estats Units d'Amèrica)
  - Inundacions al Pakistan
  - Dana que va afectar diferents localitats del País Valencià, Múrcia i Andalusia
- **Problemes** que s'estan cronificant:
  - Sequeres més prolongades
  - Augment gradual de les temperatures dels oceans
  - Allargament dels estius
  - Desaparició de les glaceres
  - Disminució dels cabals mitjans dels rius
  - Expansió del clima semiàrid

Les catàstrofes naturals recents no són incidents aïllats. Són fenòmens cada cop més intensos i freqüents que suposen una **nova realitat climàtica**.

Autoria: Marta Juan (UGT)

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

2.B Impacte econòmic ocasionat per causes climàtiques

- L'Organització Meteorològica Mundial indica que les pèrdues econòmiques per esdeveniments relacionats amb el clima, el temps atmosfèric i l'aigua **s'han multiplicat per set** des dels anys 70 fins a la dècada de 2010.
- El 2023, **les asseguradores espanyoles** van desemborsar **847 milions d'euros** per fer front als danys que van provocar més de **993.000 sinistres meteorològics.**
- El 2024, només amb les **inundacions extraordinàries produïdes per la Dana** a l'est i sud de la península Ibèrica, el Consorci de Compensació d'Assegurances ja ha registrat (a data de gener del 2025), 215.938 sol·licituds d'indemnització i estima uns danys totals en uns **3,500 milions d'euros.**

Figura 1. Evolución de las pérdidas causadas por desastres relacionados con el clima[10]

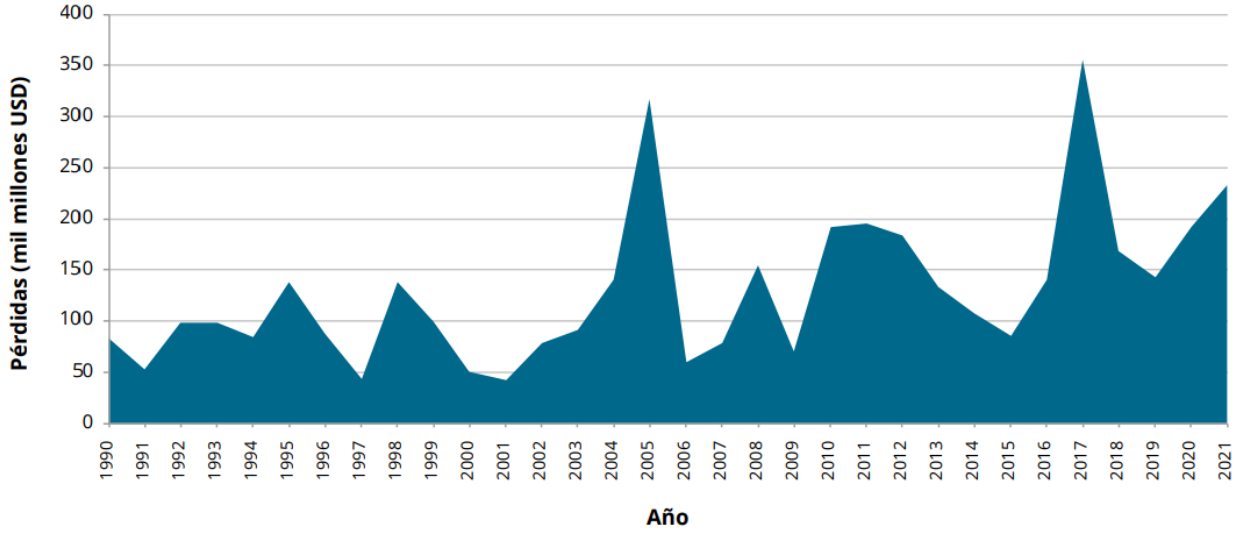

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

2.C Com fer front als riscos climàtics actuals?

Concepte de Gerència de Riscos: La gerència de riscos i la gestió de riscos fa referència a les estratègies d'una organització per **prevenir, evitar o mitigar possibles riscos** que poden causar danys i perjudicis.

Els **passos** a seguir per a l'avaluació d'aquests riscos són:

1. **Identificar**
2. **Analitzar** la tipologia dels riscos per poder fer-los front millor.
3. **Avaluar** els efectes que poden tenir.
4. **Establir mesures** per reduir-ne l'impacte o eliminar-los.
5. **Repetir** aquest procés de **forma cíclica** per assegurar-nos que no hi apareixen riscos nous i que si ho fan serem capaços d'atacar-los.

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

2.D Matriu de riscos

La **matriu de riscos** és una eina per identificar, avaluar i prioritzar els riscos segons la seva freqüència i grau del seu impacte.

- **Verd**: Riscos de **baix impacte i baixa probabilitat**. Són poc rellevants.
- **Groc**: **Indica riscos moderats**. Tenen una probabilitat moderada i un impacte que, encara que no és crític, podria suposar una certa repercussió si no es tenen en compte.
- **Taronja**: Es refereix als **riscos d'alt impacte**, però amb baixa probabilitat de passar. Encara que són menys freqüents, si es materialitzen, l'impacte serà considerable, per la qual cosa han de **ser gestionats adequadament** i si no és possible **transferir-los.**
- **Vermell**: Són els **riscos crítics**. Aquests tenen una alta probabilitat de passar i, si succeeixen, poden tenir un impacte devastador. Requereixen una acció immediata i un pla de mitigació urgent. Normalment, s'opta per la **transferència a través de l'assegurança.**

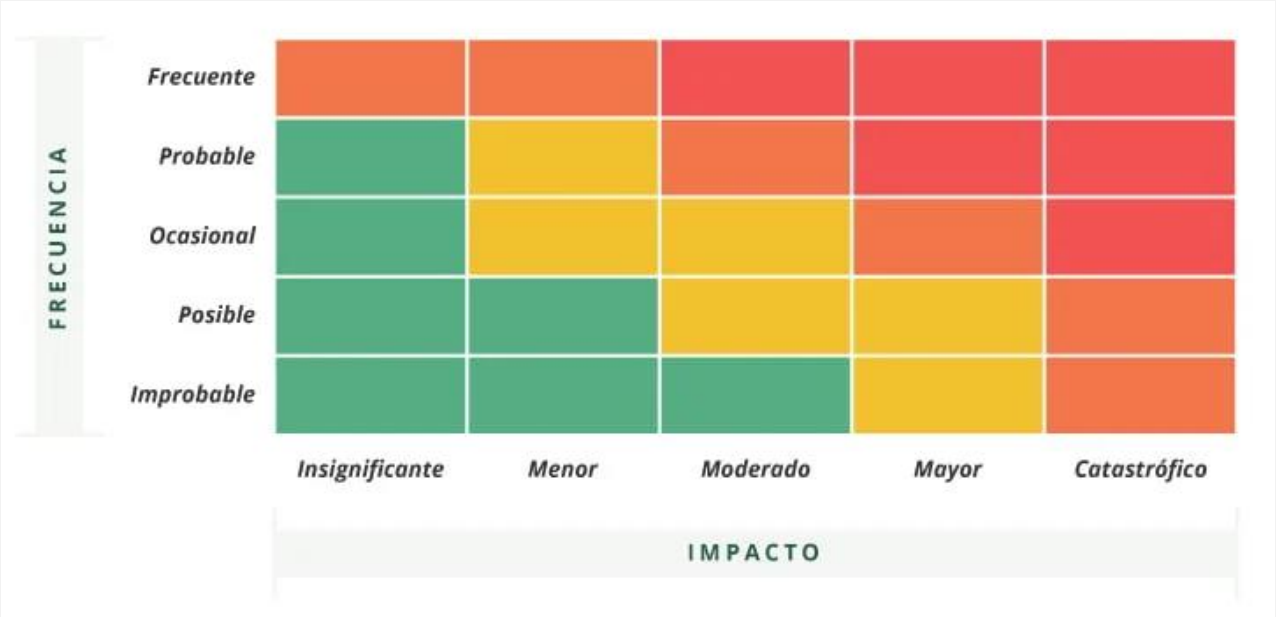

Co-funded by the European Union

2.E Prevenció i mitigació

La gestió d’aquests riscos dependrà de la possibilitat d’aplicar eines i sistemes per **prevenir, evitar o mitigar els danys i perjudicis** que puguin ocasionar

- Adaptar els **codis de construcció** a les condicions futures climàtiques i fenòmens meteorològics extrems.
- Construir **defenses contra inundacions** i elevar els nivells dels dics.
- **Desenvolupar cultius** tolerants a la sequera.
- Instauració de **sistemes d'alerta.**
- Triar **espècies d'arbres i pràctiques forestals menys vulnerables** a tempestes i incendis.
- **Construcció d’infraestructures compartides** com poden ser basses de regadiu o antiincendi.
- **Reconstruir millor** (Build Back Better).
- **L'autoassegurança** com a estratègia per mitigar la possibilitat d'una pèrdua futura reservant un fons per fer front a sinistres futurs. Requereix capacitat financera i té certes limitacions davant sinistres severs o catastròfics.

En el cas que aquestes mesures no estiguin disponibles, siguin inviables o insuficients caldrà **transferir els riscos**.

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

2.F Transferència del risc

L’assegurança és l’eina **de transferència de risc**.

Una assegurança és un **contracte** en què una companyia asseguradora es compromet a indemnitzar a la persona o entitat assegurada en cas que es produeixi un esdeveniment cobert per la pòlissa, a canvi del pagament d'una prima.

Parlem de **transferència de risc** perquè serà la companyia asseguradora qui ens protegirà econòmicament davant de diversos riscos.

Autoria: Mikhail Nilov

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

2.G El sector assegurador i la crisi climàtica

El sector assegurador ja pateix les conseqüències de la crisi climàtica:

- **Augment de la incertesa en els seus models**: dificultat de modelar la crisi i els seus efectes davant l'augment de la freqüència i gravetat dels fenòmens meteorològics extrems.
- **Indemnitzacions més grans** derivades de desastres naturals: necessitat de pagar indemnitzacions cada cop més altes i freqüents.

El sector assegurador es troba en una cruïlla important. Per una banda, **en pateix les conseqüències** directes i indirectes de la crisi climàtica. Per altra banda, també pot aprofitar els seus recursos, la seva experiència per **créixer i desenvolupar-se**.

Autoria: Marta Juan (CCB)

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

2.H Conseqüències en el sector assegurador

- **Encariment del preu** de les assegurances.
- **Reducció** de determinades **cobertures.**
- Vent per sota de 70-90 km/h.
- Possibilitat d'una **"crisi d'assegurabilitat".**
- Exemples
    - Cobertura per incendi a Califòrnia o Florida.
    - Cobertura per huracà a Florida.

- Pot generar un **efecte dòmino** als mercats de **l'habitatge i les hipoteques.**

Autoria: Alexandre P. Júnior

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

2.1 El potencial paper del sector

El sector assegurador té un gran potencial per **impulsar mesures de prevenció i reducció de riscos**, reforçant la viabilitat dels sectors econòmics estratègics que s'enfronten als efectes del canvi climàtic a través d'una sèrie de mesures o accions:

- Desenvolupar **d'eines d'anàlisi de riscos** que poden ajudar els governs a identificar àrees d'alta exposició a riscos climàtics.
- Proporcionar **informació sobre la freqüència i severitat dels riscos**: modelatge de catàstrofes que proporciona estimacions de pèrdues i probabilitats, útils per determinar preus i reserves.
- Aportar **coneixements especialitzats** sobre mesures d'adaptació i reducció de riscos visites d'avaluació de riscos.
- **Oferta d'incentius** per impulsar mesures de prevenció i reducció de riscos: un sistema de preus basat en el risc, on els assegurats paguen menys si inverteixen en mesures d'adaptació, incentivant la resiliència.

Ivorra (Segarra)

Co-funded by the European Union

2.J La particular situació a l'Estat

Una peculiaritat del mercat assegurador espanyol és l'existència de **dos mecanismes asseguradors singulars** amb característiques de **col·laboració públic privada**:

- El **Consorci de Compensació d'Assegurances (CCA)** que assegura contra "riscos extraordinaris"
- **Agroseguro**: assegurança agrària combinada

L'existència d'aquests dos elements situen **l'Estat espanyol** en un pla relativament **més favorable** en termes de cobertura dels danys produïts per fenòmens naturals adversos.

Autoria: Cambra Barcelona

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

2.K El consorci de compensació d’assegurances

Entitat pública empresarial que exerceix **múltiples funcions** en l'àmbit de l'assegurança entre les quals destaquen:

- La cobertura dels riscos extraordinaris, incloent-hi riscos climàtics,
- L’assegurança obligatòria d'automòbils
- La liquidació d'entitats asseguradores

Dona **cobertura a més de 130 milions de pòlisses**, assegurant un capital per danys als béns que arriba als 6,5 bilions d'euros.

Té un patrimoni propi finançat a través de la imposició de primes pròpies que s'incorporen com a recàrrecs a la majoria dels tipus d'assegurances contractades.

- **Què cobreix?** Inundacions extraordinàries, tempestes ciclòniques, terratrèmols, sismes submarins, erupcions volcàniques.
- **Què no cobreix?** Vents no extraordinaris, pluja directa, calamarsa, neu, filtracions o humitats, trencament de preses, clavegueres o canals artificials.

Vinyes. Autoria: Pere Quintana

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

2.L Avantatges i inconvenients d'aquest model

Avantatges:

- Les pòlisses estàndard tenen de manera automàtica **cobertura contra fenòmens naturals catastròfics**.
- La seva obligatorietat crea un **fons més ampli** i un **grau més alt de diversificació.**
- **Sistema "solidari":** es fixen preus uniformes que beneficien els qui estan en àrees d'alt risc.

Inconvenients:

- Aquests programes **no incentiven la gestió i reducció de riscos** i permeten la construcció en àrees d'alt risc.

Delta de l'Ebre. Autoria: nSusanna Ginesta

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

2.M Agroseguro

L’**Agroseguro** és **un mecanisme assegurador de contractació voluntària per a les produccions agràries i pecuàries** en què concorren agents públics i privats.

Al mecanisme hi participen **agricultors**, **ramaders** i les seves **organitzacions representatives**, un quadre de coassegurança d'entitats asseguradores privades, el Consorci de Compensació d'Assegurances - que, entre altres funcions, actua com a reassegurador del sistema - i les administracions públiques que donen suport financer assegurament.

L'elevat grau de **mutualització** i la **col·laboració** entre els diferents actors aporten solidesa operativa i financera a aquest mecanisme, compensant agricultors i ramaders dels greus danys causats per fenòmens com la sequera, les gelades o la calamarsa.

Autoria: Jordi Clariana

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

2.N Assegurances paramètriques

Són contractes d'assegurances en els quals els **pagaments dels sinistres dependrà** de la **intensitat de l'esdeveniment i la quantitat perduda.**

Beneficis de l'assegurança paramètrica:

- Pagaments més ràpids.
- Flexibilitat.
- Possibilitat d'oferir cobertura per a pèrdues difícils de modelar.
- Es pot utilitzar de manera complementària a les assegurances tradicionals.

Desavantatges de l'assegurança paramètrica:

- Com que no s'ajusta la indemnització al dany causat, no és un producte adequat per a totes les necessitats de transferència de riscos.

Exemples:

- Programa d'assegurança Ramader de Kenya.
- Jumpstart.
- StormPeace.

Observatori sequera Penedès

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

2.0 Conclusions

- L'existència del Consorci de Compensació d'Assegurances i de l'Agroseguro posen **l'Estat espanyol** en un lloc destacat en la **capacitat de resposta als fenòmens meteorològics adversos** a través de **l'assegurança.**
- L'augment d'esdeveniments climàtics extrems a causa del canvi climàtic ha portat **les asseguradores a revisar les cobertures i incrementar les primes.**
- L'increment d'esdeveniments considerats excepcionals genera un **entorn d'incertesa** que pot derivar en una "crisi d'assegurabilitat" per a determinats riscos / sectors.
- En aquest context, l'aplicació de **mesures de prevenció i mitigació dels riscos** serà cabdal no només per a la autoprotecció dels assegurats sinó també per a aconseguir determinades cobertures asseguradores.

Empuriabrava. Autoria: Marta Juan (UGT)

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

03. Les assegurances, l'últim pas de la gestió dels riscos – L'assegurança mediambiental

Pablo Muñoz, subscriptor i especialista en assegurances ambientals de Liberty Specialty Markets

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

3.A Normativa aplicable

- **Principi “qui contamina paga”** inclosa en l’article 191.2 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea.
- Article 45.3 de la **Constitució espanyola**.
- **Origen en la Llei 10/1998, de 21 d’abril, de Residus**: els causants de la contaminació d’un sol contaminat han de reparar-lo.
- **Directiva 2004/35/UE sobre responsabilitat mediambiental** en relació amb la prevenció i reparació de danys mediambientals.
- **Llei 26/2007 de Responsabilitat Mediambiental**.
- **Llei 11/2014:** Modificació i desenvolupament de la Llei 26/2007. Protecció del medi marí.
- **Ordre Ministerial APM/1040/2017.** S’estableixen les dates a partir de les quals serà exigible la constitució de la garantia financera obligatòria per les activitats de l’annex III de la Llei 26/2007 (prioritat I i II).
- **Ordre Ministerial TEC/1023/2019**. S’estableixen les dates a partir de les quals serà exigible la constitució de la garantia financera obligatòria per les activitats prioritat III de la Llei 26/2007.

Aiguadora (Solsonès)

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

3.B Garantia financera obligatòria (GFO)

- Qui ha de constituir-lo?
- **Com es determina l'import?** L'Anàlisi de Riscos Mediambientals sempre **descarta el 5% del risc més greu i menys probable**.
- **Tres modalitats:**
    - Aval
    - Assegurança
    - Fons tècnic

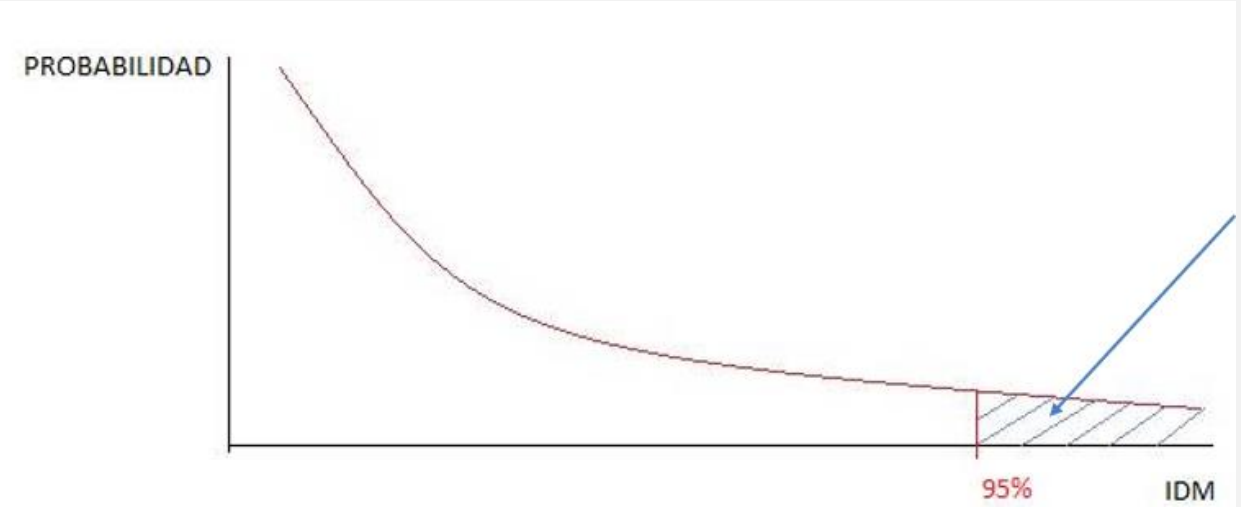

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

3.C Augment de sinistres de risc mediambiental

- Augment de fabricació i ús de **bateries**.
- Obertures i reobertures de **mines** per l'obtenció de metalls necessaris per a determinades tecnologies (plaques fotovoltaiques)
- **Incendis**
- **Aigua subterrània** contaminada
- Energia eòlica i **aus migratòries**
- Actes de la naturalesa com ara **inundacions**

Autoria: Marta Juan (UGT)

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

3.D La GFO cobreix totes les despeses?

Despeses relacionades amb sinistres mediambientals que **no queden cobertes** per la GFO:

- Pèrdua de beneficis de terceres
- Despeses de defensa
- Despeses d'expertes
- Peritatge

L'Anàlisi de Riscos Mediambientals sempre **descarta el 5% del risc més greu i menys probable**.

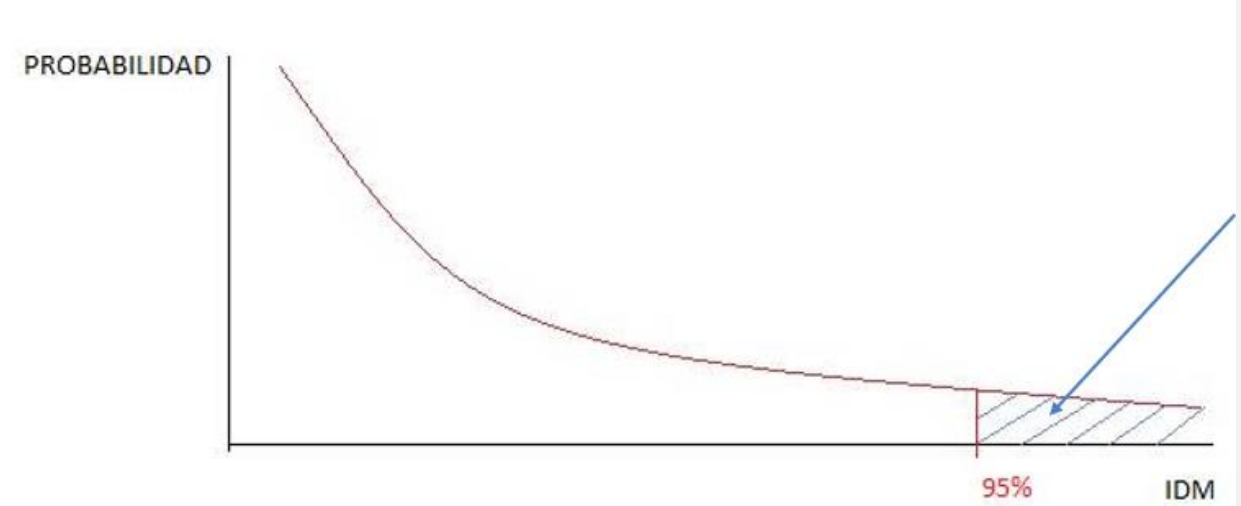

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

3.E Sinistralitat

Incendis en plantes de reciclatge:

- Normalment, amb proteccions baixes
- Sovint, ubicats a prop de boscos
- Aigües contra incendis

Termosolars:

- Trencament de colze flexible en circuit d'HTF
- Núvol d'oli mineral soluble a 400º C
- Infiltració en terrenys propis i contaminació d'aqüífers
- Retirada, gestió i reposició de sols, bombeig i tractament d'aigües i seguiment

Parcs eòlics

- Incendi en una turbina causant un incendi forestal
- Repoblació forestal, restauració del medi natural

Autoria: Marta Juan (UGT)

Life_eCO adapt50
Co-funded by the European Union

Life_eCO adapt50

Co-funded by the European Union

Diputació Barcelona

Diputació de Girona

Diputació de Lleida

Diputació Tarragona

ARCA Associació d'Iniciatives Rurals i Marítimes de Catalunya

Consell Comarcal Alt Penedès

CCOO

UGT.cat

Unió de Pagesos

Cambra de Comerç de Barcelona

IRTA

CTFC

Generalitat de Catalunya Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural

Observatori de l'Ebre

Grup d'Acció Local Pesquer Costa Brava

Associació LEADER Ripollès Ges Bisaura

Consorci LEADER Pirineu Occidental

Associació Leader de Ponent

ADRINOC

LEADER Catalunya Central

LEADER delCamp

BOSCAT

arç cooperativa

Centre en Resiliència Climàtica eurecat

IU RESCAT

Universitat Rovira i Virgili Institut Universitari de Recerca en Sostenibilitat, Canvi Climàtic i Transició Energètica (IU-RESCAT)